

Strategisk byledelse

Studietur til Borås
27. – 29. maj 2026

Strategisk Byledelse for Kolding Kommunebestyrelsen / rejsen plus relevante embedsmænd

Realdania

ktc

komdir.dk
Kommunaldirektørforeningen i Danmark

DAC
DANSK
ARKITEKTUR
CENTER

Indhold

2	Deltagerliste
4	Velkommen på tur
6	Program
14	Dem skal du møde
22	Sveriges politiske og administrative system
26	Helsingborg Kommune
28	Drottninghög
32	Demensvenlig Helsingborg
34	Borås Kommune
38	Drømmen om Borås 2.0
40	Kunst i byens rum
42	Simonsland
44	Viskanparken
46	Göteborg Kommune
50	Kort
58	Noter

Deltagerliste

Byrådsmedlemmer

Jakob Ville
Nicolai Boelsmand Asmussen
Torben Lund
Niels Henning Bladt
Tobias Jørgensen
Jan Skrædderdal
Iben Rasmussen
Jørn Chemnitz
Merete Due Paarup
Birgitte Munk Grunnet
Hamlaoui Bahloul
Mette Riis
Jakob Stagaard
Benny Dall

Fra forvaltningen

Kommunaldirektør Merete Dissing
Børne-, skole- og familiedirektør Flemming Skaarup
Senior-, sundheds- og fritidsdirektør Annette Lund
Social- og arbejdsmarkedsdirektør Nicolai Dupont Heidemann
Vicedirektør Byudvikling Julie Halkier Nielsson
Vicedirektør Stabe Brian Urban
Chef for Plan og Byg Jan Krarup Laursen
Chef for Anlæg og Drift Mads Astrup Sørensen
Kultur- og eventchef Lisbet Holten Lambert
Områdechef Merete Valbak
Stadsarkitekt Michael Pagaard Madsen
Kommunikationschef Trine Nissen
Chefkonsulent, byrådssekretær Malene Borch

Rejsearrangør

Bjarne E. Jensen	24 81 14 92
Andreas Stougaard Jansen	24 77 74 83

BORIAS

Velkommen på tur

En studietur er et effektivt redskab til at give viden, indtryk og inspiration udefra. At møde steder og mennesker, der bokser med nogle af de samme udfordringer og muligheder som Kolding Kommune. Se løsninger i praksis, tale med politiske kolleger og eksperter fra andre steder, som har gjort sig erfaringer – positive som negative. Måske kommer der nye ideer med hjem. Måske bliver vi betrykket i, at Kolding er godt med. Det vigtigste med turen er at få oplevelserne sammen som kommunalbestyrelse, det fælles optag af indtryk og diskussioner, både undervejs på turen og efterfølgende.

Hoveddestinationen for studieturen er Borås Kommune. Borås er på mange måder sammenlignelig med Kolding, ikke blot i størrelse og befolkningstal, men også hvad angår mange af de temaer, der er aktuelle i Kolding. Borås er en særlig relevant studietursdestination, fordi byen og kommunen har måttet gentænke sin rolle i en tid med strukturelle forandringer i industri, handel, uddannelse og byliv.

I stedet for at konkurrere på størrelse eller volumen med eksempelvis storbyer som Göteborg har Borås valgt en klar strategisk positionering: Byen har bygget videre på sin industrielle egenart (tekstilindustri) og omsat den til en nutidig styrke inden for uddannelse, kultur og innovation. Stadig med tekstil og design som kernen.

Borås viser, hvordan kultur- og uddannelsesinstitutioner kan fungere som aktive byudviklingsværktøjer snarere end som isolerede funktioner. Det er en strategi, som favner uddannelse, unge, erhvervsudvikling, infrastruktur, klima, miljø og kultur. Gennem transformationen af tidligere industriområder har kommunen samlet uddannelse, forskning, erhverv og kultur i et sammenhængende bymiljø, som både skaber arbejdspladser, byliv og identitet.

Bymidten er et andet tema, der fylder i Borås. I over 10 år har man arbejdet strategisk med aktivering af byrum, midlertidige greb, nye butikskoncepter og en bevidst kobling mellem handel, oplevelser og hverdagsliv. Kunst i det offentlige rum er også et stort tema i styrkelsen af bymidten.

Den nye Viskanpark, det grønne strøg langs åen, var tidligere en trist bagside, men er nu en attraktiv tilføjelse til bymidten.

Indsatsen sker sideløbende med et politisk ønske om at positionere sig som Nordeuropas førende e-handelsby med store logistikcentre uden for byen. En indsats, som skal balanceres med drømmen om mere liv og handel i bymidten.

Borås er som Kolding en større kommune med hovedby og flere andre bycentre. Det er helt klart en udfordring, efterhånden som landbruget og tilknyttede erhverv har mistet arbejdspladser. Borås Kommune arbejder målrettet med at sikre, at hele kommunen fungerer godt, og at alle føler, at man er en del af en fælles udvikling.

På turen får vi også et indtryk af Borås' arbejde med beredskab. I det hele taget stiller kommunen op med stor gæstfrihed, tager os med på bustur i kommunen torsdag og byder også på fælles middag.

Allerede onsdag, på turen mod Borås, har vi to længere stop i Helsingborg. Om formiddagen med fokus på Drottninghög, et slidt boligområde fra 1960'erne, hvor der gennem en årrække er arbejdet med byomdannelse, byrum, mødesteder, skoler og daginstitutioner. Efter frokost fokuserer vi på Demensvänligt Helsingborg, som er et væsentligt strategisk fokusområde i kommunen. Vi taler om organisering, designprocesser, involvering, effekter og udfordring af vanetænkning.

Begge projekter viser, hvordan velfærdstilbud ikke bare er en nødvendighed, men med fordel kan tænkes ind i planlægningen og have en positiv afsmittende effekt på det omkringliggende fysiske miljø. Begge besøg bliver en kombination af dialog med nøglepersoner og besøg ude i virkeligheden.

Når vi forlader Borås fredag formiddag, tager vi til Göteborg, hvor vi ser på tre konkrete eksempler på byområder, som i forskellige perioder over de sidste 30 år er blevet forandret. Her vil der både være mulighed for at se på temaer som midlertidighed, styringsredskaber, politisk mod, kapital, bolig, borgerinvolvering, rekreation m.m.

I dette katalog har vi samlet program for turen, præsentation af folk, vi skal møde undervejs, samt baggrundsinformation om steder og initiativer, vi skal opleve.

Husk fornuftig påklædning og fodtøj. Nysgerrighed og humor er også godt at have med. God tur!

Onsdag d. 27. maj

06.00: Afgang med bus fra Kolding til Helsingborg

10.30: Drottninghög – transformation af et socialt udsat boligområde

Vi stiger ud af bussen og strækker benene, mens vi besøger et konkret projekt, der ikke blot har skabt gode rammer for kernevelfærden, men også haft positive afsmittende effekter på det omkringliggende miljø og byliv. Vi hører om, hvordan Helsingborg arbejder med transformationen af et tidligere boligområde fra Millionprogrammet. Fra ensartede boligblokke til en mere varieret og åben bydel med fokus på både fysisk fornyelse og social udvikling, bl.a. ved at inddrage borgere og lokale velfærdstilbud.

Præsentation og gåtur v/ Jenni Wehrmann, projektudvikler, Helsingborgshem og Samir Kafedzic, projektleder, Helsingborg Kommune

12.15: Frokost

13.00: Demensvenlig Helsingborg – målrettet udvikling af det fysiske miljø

Vi hører om, hvordan Helsingborg arbejder med at gøre hele byen mere inkluderende for mennesker med demens. Fra velfærdsydelse til byopgave, hvor fysiske rammer, design og samarbejde på tværs spiller en central rolle. Hvordan kan byrum, service og lokale aktører bidrage til øget tryghed, selvstændighed og livskvalitet for en voksende gruppe borgere?

Præsentation og gåtur v/ Sanna Melling, innovationsleder og Frida Wadle, projektleder Helsingborg Kommune

15.00: Afgang med bus fra Helsingborg til Borås

18.00: Ankomst til Borås og check-in på hotel

18.30: Aftensmad i hotellets restaurant

Torsdag d. 28. maj

09.00: Velkommen til Borås Kommune

Officiel velkomst i Stadshuset. Hvilke emner står højt på agendaen i Borås? Hvad er Borås særligt stolte af? Hvad er særligt udfordrende?

Præsentation og dialog v/ Mattias Danielsson, Kommunalbestyrelsens 1. viceborgmester og Ulf Olsson Kommunalbestyrelsens formand (borgmester), Borås Kommune

9.15: Kultur som strategisk driver

Vi hører om, hvordan Borås er gået fra industrielt til kulturelt centrum. Tekstilindustrien er forandret, men har inspireret den nye retning. Vi hører om, hvordan kultur- og uddannelsesinstitutioner er centrale spillere i at fremme Borås' udvikling. Hvordan gør Borås sig attraktiv, både for iværksættere, kulturinteresserede og ikke mindst de unge?

Præsentation og dialog v/ Ida Burén, Kulturforvaltningschef og Viktor Åberg, formand for kulturudvalget, Borås Kommune

10.15 Kaffepause

10.30: Drømmen om Borås 2.0 – Liv i bymidten

Vi fokuserer på forandringer og revitalisering i bymidten. Hvad er der sket siden den første vision for 10 år siden? Hvilke indsatser har man sat i værk – bl.a. kunst i bymidten – og hvilke aktører sidder med om bordet og indgår i strategiske partnerskaber? Hvordan har bymidten ændret fysisk karakter? Hvad har man lært af de første 10 år, og hvad er målene i den nye vision?

Præsentation og gåtur v/ Jonas Widerström, international business coordinator og Marike Wolter, erhvervschef, Borås Kommune

12.00: Frokost

12.30: Simonsland og Textile Fashion Center – Et hub for viden og innovation

Vi ser, hvordan uddannelse, forskning og erhverv ligger side om side og skaber et innovativt og kreativt miljø, der smitter af på resten af kommunen. Vi ser også, hvordan man har transformeret det gamle industriområde Simonsland til et nyt kulturelt og innovativt bymiljø. Hvordan omdanner man tidligere industribygninger til moderne og velfungerende uddannelsesmiljøer, og hvordan kobles området til det eksisterende bymiljø?

Præsentation og gåtur v/ Thomas Walle Walfridsson
administrerende direktør, Borås & Co

14.30: Balanceret kommuneudvikling og beredskab – Hovedby og opland

Borås har en hovedby og fire mindre byer på landet.

”Landsbygdsudvikling” er et væsentligt tema i kommunen, og der er meget fokus på at få udviklingen i by og opland til at fungere i samklang. Vi tager afsted med bussen og hører om, hvordan der arbejdes med dialog, skoler og infrastruktur. På turen hører vi også om dilemmaer ift. udvikling og økonomi.

Bus- og gåtur v/ Jonas Widerström, international
business coordinator, Borås Kommune

18.00: Aftensmad

Fredag d. 29. maj

08.30: Beredskabet – Sikkerhed i en mellemstor svensk kommune

Vi har en samtale med Borås om, hvordan de arbejder med beredskab. Hvordan kan risikohåndtering, robust infrastruktur og tværgående samarbejde styrke byens modstandsdygtighed i en tid med klimaforandringer og øget usikkerhed?

Samtale v/ Rangbar Mohammad, afdelingschef for center for viden og sikkerhed, Borås Kommune

09.30: Viskanparken - Det grønne strøg og fortætning langs åen

Viskan hedder elven, der løber gennem Borås. Elven var central for tekstilindustrien, men blev senere en kedelig bagside. Nu er Viskan blevet et grønt strøg, en attraktiv tilføjelse til bymidten og samtidig ramme om fortætning. Vi går en tur i det centrale Borås og hører om sammenkoblingen mellem Viskan og bymidten. Vi lærer, hvordan man kan arbejde med klimatilpasning, rekreation og ny byudvikling samtidig.

Præsentation og gåtur v/ Jonas Ward chef for samfundsbygning og Morgan Hjalmarsson, udvalgsformand for samfundsbygning, Borås Kommune

10.30: Fika og afrunding på Borås-besøget

Vi afslutter med en dialog om det, Kolding tager med sig hjem fra besøget i Borås. Hvilke pointer har vi særligt bemærket? Denne afslutning på besøget i Borås er en mulighed for, at Koldings besøgende kan give respons tilbage til værterne i Borås. Det er samtidig en mulighed for at stille spørgsmål, som det samlede besøg har givet anledning til.

11.00: Afgang med bus fra Borås til Göteborg med frokost i bussen

12.15: Introduktion til Norra Älvstranden

Vi hører om, hvordan Göteborg arbejder med transformationen af tidligere industriområder til andre formål, et arbejde, der tog sin begyndelse i 1980'erne, og som i høj grad har været drevet af det kommunale udviklingsselskab Älvstranden A/B. Undervejs stiller vi skarpt på de overvejelser, der følger med, når man gentænker tidligere industriområder og introducerer nye funktioner i områder med en stærk historie og identitet. Hvilke muligheder opstår i mødet mellem eksisterende strukturer og nye behov? Og hvilke dilemmaer og afvejninger kan opstå undervejs? Programmet består af en kombineret bus- og gåtur gennem tre områder, der tilsammen viser mere end 30 års arbejde med transformation.

Bus- og gåtur v/ Ulrika Palmblad Gröön, Senior advisor, Älvstranden A/B og Cecilia Helsing, planlægningsleder for byrumsudvikling, Göteborg Kommune.

12.30: Eriksberg - Den første udvikling

Eriksberg repræsenterer en tidlig fase i transformation til et nyt byområde med boliger og byrum. Her får vi indblik i de første greb, planprocesser og visioner, der prægede udviklingen. Samtidig ser vi på, hvordan området fungerer i dag, og hvilke erfaringer der er gjort i arbejdet med at omdanne tidligere industriområder til nye bymiljøer.

13.15: Kørsel med bus

13.30: Lindholmen - Distrikt for viden og innovation

I Lindholmen har udviklingen taget udgangspunkt i opbygningen af et videns- og innovationsmiljø, hvor samarbejdet mellem erhvervsliv, universiteter og ejendomsaktører er centralt. I de senere år er området blevet suppleret med boliger for at skabe en større variation i bylivet. Vi hører om samspillet mellem fysiske rammer og erhvervsmæssig udvikling, og hvordan partnerskaber og langsigtet planlægning har formet området.

14.00: Kørsel med Bus

14.15: Frihamnen - Nye tendenser, processer og liv

Frihamnen repræsenterer et nyere kapitel i arbejdet med transformation af tidligere industriområder. Her arbejdes der med midlertidige løsninger, testprojekter og sociale ambitioner som en del af en mere eksperimenterende tilgang til byudvikling. Området illustrerer, hvordan man kan arbejde med byliv, klima og borgerinddragelse i en tidlig fase, blandt andet gennem projekter som Jubilæumsparken. Vi hører, hvordan overordnede visioner omsættes til konkrete tiltag undervejs i processen.

14.45: Fika og afrunding på besøget i Göteborg

Vi har mulighed for at komme med vores refleksioner og opklarende spørgsmål. Hvad tager Kolding med sig hjem?

15.00: Afgang med bus fra Göteborg til Kolding

19.00: Indlagt kørepause og aftensmad

23.00: Ankomst til Kolding

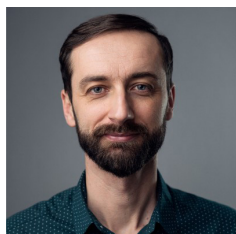
Dem skal du møde

Jenni Wehrmann

Produktudvikler, Helsingborgshem

Helsingborgshem er et kommunalt ejet almennyttigt boligselskab med lidt over 12.000 lejeboliger i 30 boligområder. Et af områderne er Drottninghög, hvor Jenni er produktudvikler og bistår den transformationsindsats, der sker i disse år. Jenni har en særlig dyb indsigt i den dialog med og inddragelse af beboerne, der er sket som led i strategien, men også i den brede byudvikling. Hun er oprindeligt uddannet landskabsarkitekt fra Fachhochschule Weihenstephan Freising i Tyskland og har en magister i Urbana studier fra Uppsala Universitet. Jenni har mange års erfaring som planarkitekt fra flere svenske kommuner.

Samir Kafedzic

Projektleder, Helsingborg Kommune

Samir sidder i Helsingborg Kommunes stadsledningsförvaltning, som er den centrale administrative forvaltning, der understøtter den øverste politiske og administrative ledelse. Samir arbejder med udviklingen af Drottninghög, særligt med fokus på at integrere bæredygtighedsperspektiver og balancere sociale, økonomiske og miljømæssige hensyn i alle beslutninger. Han er uddannet i international migration og etniske relationer fra Malmö Universitet og er i gang med en magister i by- og regional planlægning med fokus på bæredygtig byudvikling og ledelse af komplekse udviklingsprocesser. Ud over Drottninghög har han et særligt godt kendskab til resten af udviklingen i Helsingborg Kommune, hvor han har arbejdet i forskellige stillinger siden 2008.

Sanna Melling

Innovationsleder, Helsingborg Kommune

Sanna er både uddannet og har arbejdet i London i mange år. Siden 2019 har hun arbejdet som leder i Helsingborg, nu i sundheds- og omsorgsforvaltning, hvor hun udvikler nye arbejdsformer på tværs af kommunale fagområder, borgere, foreninger og eksterne partnere. Hun har bl.a. været en central brik i projektet Demensvenligt Helsingborg, men har også arbejdet med andre projekter, der omsætter forskning og brugerindsigter til konkrete løsninger i byens rum og velfærdstilbud.

Frida Wadle

Projektleder, Helsingborg Kommune

Frida arbejder som projektleder i Helsingborgs Kommunes sundheds- og omsorgsforvaltning, hvor hun siden 2023 har udviklet projekter, der kobler omsorg, byrum og brugerbehov tættere sammen. Hun er uddannet designer og indretningsarkitekt med særlig interesse i innovation inden for omsorgs- og plejeområdet. Til dagligt arbejder hun også med projektet Demensvenligt Helsingborg, hvor hun har skabt mere kognitivt venlige bymiljøer.

Svante Stomberg

Kommunaldirektør, Borås Kommune

Rollen som kommunaldirektør i Sverige adskiller sig ikke væsentligt fra rollen i Danmark. Svante er kommunens øverste administrative leder og bindeleddet mellem det politiske niveau og den kommunale organisation. I talende stund er Svante og resten af den kommunale organisation i gang med flere udviklingsprojekter, der bl.a. handler om social bæredygtighed, tryghed og robusthed, klimatilpasning samt den langsigtede byudvikling omkring jernbanen, stationsområdet og fremtidens erhvervs- og handelsområder.

Jonas Ward

Chef for samfundsbygning, Borås Kommune

Jonas har været chef for samfundsbygningsforvaltningen i Borås Kommune siden 2019. Han har ansvar for bl.a. strategisk samfundsplanlægning, plan- og byggesager, jord- og byudvikling, geodata samt miljø- og klimaområdet. Han har i mange år arbejdet med ledelse og bolig- og byudvikling, og i 2022 modtog han ledelsesprisen Guldhuset præcis for dette arbejde. Jonas ved altså, om nogen, hvordan strategisk byledelse udspiller sig i svensk kontekst og ikke mindst i Borås' langsigtede udvikling. Han har en række uddannelser bag sig, bl.a. en politices bachelor med hovedvægt på statskundskab og europæiske studier fra Göteborgs Universitet, suppleret med efteruddannelse i strategisk ledelse, forandringsledelse, digitalisering og organisering i komplekse offentlige systemer.

Ida Burén

Kulturforvaltningschef, Borås Kommune

Ida står i spidsen for kommunens kulturforvaltning og dermed en stor del af byens kulturtilbud, biblioteker, museer, teatre, kulturskole og offentlige kulturprogrammer. Her har hun siddet siden 2021, men har mange års erfaring med scenekunst, internationalt kultursamarbejde, strategisk udvikling og ekstern finansiering. Med sin baggrund i både kultursektoren og den kommunale forvaltning spiller Ida en central rolle i arbejdet med at bruge kultur som drivkraft for byliv, identitet og langsigtet byudvikling. Hun er uddannet teaterproducer fra Dramatiska Institutet, en kunstnerisk og produktionsrettet uddannelse med fokus på udvikling, finansiering, organisering og gennemførelse af scenekunstprojekter.

Marike Wolter

Erhvervschef, Borås Kommune

Marike har mange års erfaring inden for erhvervsudvikling fra flere forskellige kommuner bl.a. Lerum Kommune, Partille Kommune og siden 2024 Borås Kommune. I Borås er hendes opgave at tiltrække nye virksomheder og skabe bedre service for de eksisterende virksomheder. Altså styrke kommunens erhvervsclima. Hendes rolle placerer hende centralt i arbejdet med at koble byens strategiske udvikling med investeringer, arbejdspladser, handel og bæredygtig vækst.

Thomas Walle Walfridsson

Administrerende direktør, Borås & Co

Thomas er administrerende direktør for Borås & Co, byens destinationsselskab, som arbejder med at styrke Borås som en attraktiv by for borgere, besøgende, erhvervsliv og uddannelsesmiljøer. Det handler ikke blot om turisme, møder og events, men også om byudvikling, erhvervssamarbejde og markedsføring af byen som sted. Han kom til rollen i 2023 efter mange år hos Got Event i Göteborg og har dermed solid erfaring med events og by-markedsføring. Thomas er uddannet markedsøkonom fra IHM Business School.

Rangbar Mohammad

Afdelingschef for center for viden,
Borås Kommune

Rangbars fornemmeste opgave er at Borås' overordnede sikkerhed og kriseberedskab er i top, så kommunen er tryk og robust at bo i. Det handler om at koble viden, analyse, forebyggelse og beredskab på tværs af kommunens mange funktioner. Rangbar har været leder i Borås med fokus på sikkerhed siden 2018. Inden da har han over 15 års erfaring med sikkerhed og beredskab fra forskellige stillinger i det private og staten.

Jonas Widerström

International business coordinator,
Borås Kommune

Jonas er med til at udvikle Borås Kommunes internationale arbejde og styrker erhvervslivets muligheder for samarbejde samt finansiering og deltagelse i europæiske udviklingsprojekter. Han arbejder særligt med tekstilbranchen og driver flere internationale og innovative samarbejdsprojekter. Derudover har han en stor indsigt i fremtidens handel, cityudvikling, logistik og energisamarbejde, som skal positionere Borås i fremtiden. Jonas kender til byen, dens mennesker, dens potentialer og udfordringer. Det er Jonas, som vil være vores primære vært under vores besøg og give os et dybdegående kendskab til kommunen.

Ulrika Palmblad Gröön

Senior advisor, Älvstranden A/B Göteborg
Kommune

Ulrika arbejder med byudvikling hos Älvstranden Utveckling AB, som er Göteborg Kommunes selskab for udviklingen af områderne langs Göta elven. Hun har lang og bred erfaring fra både privat og offentlig ejendoms- og byudvikling og har været en nøgleperson i arbejdet med at flytte Vision Älvstaden fra planlægning til konkret gennemførelse. Med sit ansvar for komplekse udviklingsområder som Lindholmen arbejder hun i krydsfeltet mellem strategisk byledelse, mobilitet, kulturarv, erhvervsudvikling og bæredygtig byomdannelse.

Cecilia Helsing

Planlægningsleder for byrumsudvikling,
Göteborg Kommune

Cecilia er arkitekt med en efterfølgende kunst- og designuddannelse med fokus på kunstnerisk praksis, visuel tænkning og kritisk undersøgelse. I dag er hun planchef og arbejder med stedsudvikling særligt i de tidlige faser af byudvikling. Cecilia har stor indsigt i arbejdet med byens offentlige rum, byliv og eksperimenterende udviklingsprocesser, bl.a. gennem Omställningslabbet og projekter som Prototyp Göteborg, hvor midlertidige greb og samskabelse bruges til at teste nye måder at udvikle byen på.

På turen vil vi også møde en række politikere fra Borås Kommune, som vil deltage og indgå i dialog. I alt har byrådet 73 mandater og seneste valg blev afholdt i oktober 2022.

Fordelingen af mandater:

Vänsterpartiet (V)	6 mandater
Socialdemokraterna (S)	22 mandater
Miljöpartiet (MP)	2 mandater
Sverigedemokraterna (SD)	14 mandater
Centerpartiet (C)	4 mandater
Liberalerna (L)	4 mandater
Kristdemokraterna (KD)	7 mandater
Moderaterna(M)	14 mandater

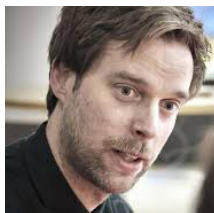
Mattias Danielsson (C)

1. viceordfører i Kommunfullmäktige der svarer til kommunalbestyrelsen/byrådet. Han er også formand for Arbejdslivsnämnden, som arbejder med arbejdsmarked, beskæftigelse og sociale indsatser, samt 1. viceordfører i Representationskommittén.

Ulf Olsson (S)

Formand for Kommunstyrelsen, der er den øverste politiske ledelse, nogenlunde svarende til økonomiudvalget/kommunens politiske centrum. Han er også kommunalråd, formand for Krisledningsnämnden, formand for Boråsregionen-Sjuhärads Kommunalförbund, formand for Borås Stadshus AB og medlem af Kommunfullmäktige.

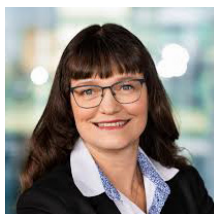
Viktor Åberg (S)

Formand for Kulturnämnden altså kulturudvalget i Borås Stad. Nævnet arbejder med kommunens kulturpolitik og kulturinstitutioner, herunder bl.a. biblioteker, museer, kulturskole og kulturprogrammer

Morgan Hjalmarsson (L)

Formand for Samhällsbyggnadsnämnden der er udvalget for samfundsbygning, som arbejder med planlægning, byggeri og byudvikling. Han er også medlem af Styrgrupp för planeringsstrategi, som arbejder med kommunens overordnede planstrategi.

Anna Svalander (L)

Kommunalråd og medlem af Kommunstyrelsen, Kommunfullmäktige og Krisledningsnämnden. Hun er desuden suppleant i Borås Stadshus AB.

Sveriges politiske og administrative system

For danskere er det svenske system på mange måder meget genkendeligt og nemt at oversætte til danske forhold. Men der er også væsentlige forskelle, som har betydning for organisering og styring.

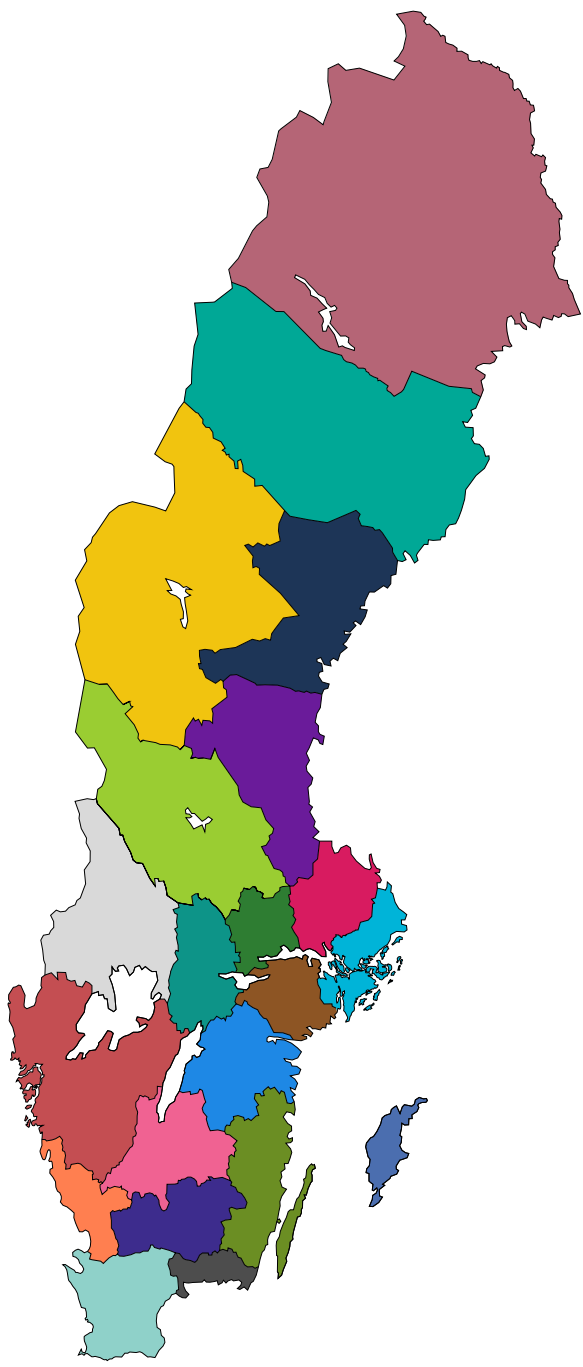
Sveriges historie går langt tilbage i tiden, men den moderne svenske stat opstod i 1523, da landet brød ud af Kalmarunionen. Sveriges nuværende forfatning er dog langt nyere og består af flere grundlove: Regeringsformen (1974), Successionsordningen (1810), Tryckfrihetsförordningen (1949) og Yttrandefrihetsgrundlagen (1991).

Sverige er ligesom Danmark et konstitutionelt monarki med et parlamentarisk demokrati. Monarkens rolle har siden 1975 været rent ceremoniel. Som en decentraliseret enhedsstat delegeres visse ansvarsområder ud til de lokale administrationer. Der er tre styringsniveauer: centralt, regionalt og kommunalt.

Centralt niveau:

Centralregeringen har eksklusive beføjelser i spørgsmål vedrørende national suverænitet, herunder retssystemet, udenrigspolitik, finanspolitik og nationalt forsvar. Den lovgivende magt ligger hos parlamentet, som kaldes Rigsdagen og består af 349 medlemmer, der vælges hvert fjerde år. Den udøvende magt ligger hos regeringen, der ledes af en statsminister.

Sverige har ikke ministerstyre som de fleste andre lande, herunder Danmark. I stedet er statslige myndigheder uafhængige i deres sagsbehandling, og ministre må ikke gribe ind i konkrete afgørelser i enkeltsager. Det betyder, at politikerne fastlægger de overordnede rammer og lovgivning, mens myndighederne træffer beslutninger på et fagligt grundlag. Systemet sikrer en høj grad af retssikkerhed og armslængde mellem politik og administration, men kan samtidig gøre styringen mindre direkte og begrænse mulighederne for hurtig politisk indgriben.

- Norrbottens län
- Västerbottens län
- Jämtlands län
- Västernorrlands län
- Dalarnas län
- Gävleborgs län
- Värmlands län
- Örebro län
- Västmanlands län
- Uppsala län
- Stockholms län
- Södermanlands län
- Västra Götalands län
- Jönköpings län
- Östergötlands län
- Hallands län
- Kronobergs län
- Kalmar län
- Gotlands län
- Skåne län
- Blekinge län

Regionalt niveau:

Sverige er administrativt inddelt i 21 län og 21 tilsvarende regioner, der næsten dækker de samme geografiske områder, men som har forskellige roller.

Län er statens regionale inddeling af landet og ledes af en länsstyrelse, som er en statslig myndighed, der sikrer, at nationale mål bliver implementeret lokalt. Länsstyrelsen ledes af en landshövding, der udnævnes af regeringen. Länsstyrelsen har blandt andet ansvar for visse sociale spørgsmål og for regional samfundsplanlægning, bl.a. miljø og infrastruktur.

Regionerne er derimod folkevalgte politiske enheder, der på mange måder minder om de danske regionsråd. De svenske regioner er dog en relativt ny organiseringsform. Frem til 2019 var Sverige inddelt i landsting, hvis primære ansvarsområder var sundheds- og sygehusvæsen samt kollektiv trafik. Med en reform blev regionernes rolle udvidet, og de ses i dag i højere grad som udviklingsaktører med et bredere ansvar for regional vækst, planlægning og koordinering på tværs af kommuner.

Ændringen afspejler et ønske om at styrke det regionale niveau som bindeled mellem stat og kommuner i en tid, hvor mange samfundsudfordringer går på tværs af geografiske grænser. De svenske regioner har egen beskatningsret og dermed større økonomisk selvstændighed samt en stærkere rolle i strategisk regional udvikling.

Kommunalt niveau:

Danske og svenske kommuner er på mange måder meget sammenlignelige. I modsætning til Danmark har Sverige ikke haft nogen større reformer siden den sidste store sammenlægning i 1974. I dag er der 290 kommuner, som varierer betydeligt i størrelse og forudsætninger. Kiruna Kommune i nord har et samlet areal på 20.551 km², mens Sundbybergs Kommune har et samlet areal på blot 8,79 km². Baseret på befolkningstal er Stockholms Kommune den folkerigeste med lige under 1 million indbyggere, mens Dorotea, Bjursholm og Sorsele Kommuner kun har lidt over 2.000 indbyggere. Variation i kommunernes vilkår har stor betydning for deres kapacitet, økonomi og muligheder for at arbejde strategisk.

De fleste svenske kommuner styres efter et udvalgssystem, som minder om det danske formandsskabsprincip, hvor ansvaret er fordelt på flere

politiske udvalg. Samtidig har en række større kommuner, bl.a. Stockholm og Göteborg, indført en parlamentarisk model, hvor et politisk flertal danner et byråd eller en "regering", som har det daglige ansvar for ledelsen af kommunen.

Antallet af medlemmer i kommunalbestyrelserne fastsættes af kommunerne selv, men følger nogle lovmæssige intervaller baseret på kommunens størrelse. Svenske kommunalbestyrelser er generelt større end i Danmark. I små kommuner er der mindst 31 medlemmer, for mellemstore kommuner er der typisk 41-61 medlemmer, og i de store kommuner er der op til 101 medlemmer. Medlemmerne vælges ved forholdstalsvalg hvert fjerde år.

En anden væsentlig forskel er, at den svenske kommunale ledelse er langt mindre personcentreret end den danske. Hvor borgmesteren i Danmark fungerer som det klare politiske centrum med stor indflydelse på både dagsorden og administration, er den tilsvarende rolle i Sverige, der kaldes kommunstyrelsens ordförande, mere indlejret i en kollektiv ledelsesstruktur. Her er magten i højere grad fordelt mellem politiske udvalg. Samtidig har embedsværket ofte en mere selvstændig rolle. Flere vil beskrive den svenske model som mindre hierarkisk og mere konsensusorienteret end den danske.

/ Tim Lundberg

Helsingborg Kommune

Geo- og demografi:

Helsingborg Kommune ligger i Skåne Län, og Helsingborg by udgør det næststørste byområde efter Malmö. Helsingborg er samtidig blandt Sveriges største byer og rangerer som nummer 9 målt på befolkningsstørrelse. Kommunen har oplevet en stabil befolkningsstilvækst gennem de seneste år, hvilket stiller krav til både boligudbygning, infrastruktur og velfærd. Sidste år var befolkningsstilvæksten på lige under 800 borgere.

Helsingborg rummer i alt 17 byområder, som tilsammen kun dækker en mindre del af kommunens samlede areal. Størstedelen består af landbrugsjord, skov og åbne landskaber, som medfører aktuelle diskussioner om balancen mellem by og land, men samtidig også gode forudsætninger for at arbejde med både byudvikling og grøn omstilling. Kommunen har en relativt mangfoldig befolknings sammensætning med en betydelig andel borgere med international baggrund, hvilket præger både byliv og velfærdsopgaver.

Infrastrukturelt er Helsingborg et centralt knudepunkt i Øresundsregionen. Byen har direkte færgeforbindelse til Helsingør og er koblet til det danske og svenske jernbanenet via Kystbanen og de regionale togforbindelser. Samtidig er Helsingborg forbundet til det overordnede vejnet gennem motorvejene E4 og E6, som binder byen sammen med både Malmö, Göteborg og det øvrige Sverige.

Den gode tilgængelighed betyder, at Helsingborg indgår i et større regionalt arbejdsmarked med betydelig pendling på tværs af kommune- og landegrænser. Mange borgere pendler dagligt mod både Malmö, Lund og København, mens byen også selv tiltrækker en del pendling fra det omkringliggende opland. En stor del af de beskæftigede arbejder dog fortsat inden for kommunegrænsen, hvilket afspejler et relativt stærkt lokalt erhvervsliv kombineret med en stærk regional position.

Fakta:

Befolkning:	152.776 (2025)
Befolkning (by):	116.029 (2023)
Befolkningstæthed:	2.800 indbyggere/km ²
Befolkningstæthed (by):	361 indbyggere/km ²
Areal:	423,08 km ²
Areal (by):	41,71 km ²

Historie:

Helsingborg er en af Nordens ældste byer og menes at stamme helt tilbage fra vikingetiden. Dens historie har altid været tæt forbundet med Danmark, da dens placering ud til Øresund har givet byen en strategisk vigtig betydning. Sammen med Helsingør spillede byen en central rolle i kontrollen af skibstrafikken og opkrævningen af Øresundstolden, hvilket gjorde området til et magtpolitisk knudepunkt i flere århundreder.

Helsingborg blev gentagne gange påvirket af krige mellem Danmark og Sverige, og først i 1800-tallet oplevede byen en længere periode med stabilitet og vækst. I anden halvdel af århundredet udviklede byen sig til et vigtigt industri- og handelscentrum. Havnen spillede en central rolle, men udviklingen var også tæt koblet til det omkringliggende landbrug i Skåne, som er et af Sveriges mest betydningsfulde landbrugsområder.

Flere af byens industrier var direkte relateret til forarbejdning og eksport af landbrugsprodukter. Helsingborg blev blandt andet kendt for sukkerproduktion, gødning og kemisk industri samt senere også gummi. Byen fungerede dermed som bindeled mellem landbruget i oplandet og internationale markeder via havnen.

Denne kobling mellem land, industri og handel har været kendetegnende for Helsingborg gennem hele dens udvikling. I dag kan sporene stadig ses i byens struktur, hvor tidligere industriområder i stigende grad omdannes til nye bydele med boliger og erhverv.

Visioner:

Helsingborg arbejder målrettet med at positionere sig som en af Sveriges mest innovative og bæredygtige kommuner. Med udviklingsstrategien Helsingborg 2035 har kommunen sat en ambitiøs retning om at blive en attraktiv, inkluderende og klimabevidst by, hvor livskvalitet og vækst går hånd i hånd.

Et særligt kendetegn ved Helsingborg er den stærke kobling mellem byudvikling, velfærd og innovation. Kommunen arbejder aktivt med at teste nye løsninger i fuld skala, blandt andet gennem initiativer som H22 City Expo, hvor byen fungerer som laboratorium for fremtidens velfærd, mobilitet og byrum. Samtidig har Helsingborg en tydelig ambition om at være førende inden for social bæredygtighed, hvor fokus er på at reducere ulighed, styrke fællesskaber og skabe attraktive hverdagsmiljøer.

Drottninghög

Drottninghög er et boligområde ca. 3 km nordøst for Helsingborgs centrum og er opført som en del af det svenske Millionprogram i perioden 1965–1974. Området bestod oprindeligt af ca. 1.100 lejeboliger opført som ensartede boligblokke på en tidligere æbleplantage, suppleret med et lokalt indkøbscenter. Som i mange lignende områder var fokus på hurtig og effektiv boligproduktion, hvilket med tiden har vist sig at føre til nedslidte bygninger, begrænset variation og sociale udfordringer.

Det igangsatte en langsigtet transformation af området igennem renovering, fortætning og tilføjelse af nye boligtyper. De eksisterende boligblokke er blevet moderniseret, mens nye boliger og funktioner er tilført for at skabe større variation i både bebyggelse og beboersammensætning. Samtidig er byrum, stier og forbindelser blevet gentænkt for at åbne området op og styrke relationen til resten af byen.

Indsatsen er organiseret under udviklingsprogrammet DrottningH, som løber fra 2011 til 2035 og gennemføres i et tæt samarbejde mellem Helsingborg Kommune og det kommunale boligselskab Helsingborgshem. Programmet kombinerer fysisk byudvikling med sociale indsatser og har som ambition at skabe en tryk, attraktiv og bæredygtig bydel.

Det, der særligt udmærker indsatsen, er princippet om co-creation, der gennemsyrlig udviklingen. Beboere inddrages aktivt i beslutninger og de svære prioriteringer. Allerede i de tidlige faser blev der gennemført omfattende dialog med beboerne, som fik indflydelse på både fysiske løsninger og mere komplekse spørgsmål som huslejeniveauer i forbindelse med renovering. Denne tilgang har været afgørende for at skabe ejerskab og opbakning til forandringerne.

Fleire konkrete projekter illustrerer området's udvikling:

Drottninghögs centrum og nye byrum

Området's center er blevet opgraderet og suppleret med nye funktioner og opholdsrum. Det skaber et tydeligere lokalt samlingspunkt og understøtter hverdagslivet i bydelen.

Prinsesserne og dragernes legeplads

En markant legeplads udviklet i samarbejde med lokale børn. Projektet er et eksempel på, hvordan brugerinddragelse kan omsættes til konkrete og identitetsskabende byrum, som tiltrækker både lokale og besøgende.

IdeA – bibliotek og mødested

IdeA er et nytænkende bibliotek og kulturhus med eget budget og lokal forankring. Her arbejder ansatte med rødder i området som brobyggere mellem borgere, foreninger og kommune. IdeA fungerer som et centralt mødested for læring, dialog og fællesskab og spiller en vigtig rolle i den sociale udvikling.

Samlet set viser Drottninghög, hvordan en helhedsorienteret fysisk fornyelse kombineres med socialt engagement, og hvordan lokal involvering kan skabe grundlag for en langsigtet og bæredygtig transformation af et boligområde.

Demensvenlig Helsingborg

Helsingborg har arbejdet målrettet med at udvikle sig som en demensvenlig by ud fra en erkendelse af, at demografiske forandringer stiller nye krav til både velfærd, byrum og organisering. Med en aldrende befolkning og flere borgere med demens er ambitionen ikke alene at styrke plejeindsatsen, men at skabe en by, hvor mennesker med kognitive udfordringer kan leve et trygt og aktivt hverdagsliv.

Helsingborg har derfor arbejdet med at integrere demenshensyn i både byplanlægning, serviceudvikling og det offentlige rum. Målet er at skabe omgivelser, der er lettere at orientere sig i, og hvor både borgere, medarbejdere og erhvervsliv er bedre rustet til at møde mennesker med demens.

Organisatorisk er indsatsen forankret i et samarbejde mellem kommunens forvaltninger, men også i tæt dialog med civilsamfund, detailhandel og lokale aktører. Der er arbejdet systematisk med kompetenceudvikling, hvor medarbejdere og frivillige uddannes i at forstå og håndtere demens. Samtidig er der etableret partnerskaber med butikker, kulturinstitutioner og transportaktører, så byen som helhed bliver mere inkluderende.

Men et helt centralt element i indsatsen er også arbejdet med fysiske rammer og design. Det handler blandt andet om overskuelige byrum, tydelig skiltning, trygge opholdsarealer og genkendelige miljøer, som understøtter orientering og selvstændighed. Der arbejdes også med aktiviteter og mødesteder, der fremmer social deltagelse og modvirker isolation.

Et konkret eksempel på et byrum, som er gentænkt, er Husensjöparken, hvor man har skabt Minnenas och kunskapens trädgård. Oversat til dansk: Erindringerne og kundskabens have. Haven er designet med fokus på tryghed, genkendelighed og orienterbarhed, så mennesker med kognitive udfordringer kan færdes mere selvstændigt og opleve ro i omgivelserne. Gennem beplantning, dufte og tydelige rumlige strukturer stimuleres sanserne, og der skabes forbindelser til minder og tidligere erfaringer.

Haven er opbygget med overskuelige stiforløb og mindre opholdsrum, som gør det let at navigere og finde steder til pauser og socialt samvær med andre borgere.

Et centralt element er også Den vänliga toaletten, der på dansk oversættes til Det venlige toilet. Toilettet er særligt indrettet med fokus på tilgængelighed og værdighed. Med tydelig skiltning og enkel indretning er det lettere at bruge for personer med demens og illustrerer, hvordan selv små funktioner kan have stor betydning for oplevelsen af tryghed.

/ Helsingborg Stad

Borås Kommune

Geo- og demografi:

Borås er en af de større kommuner i Västra Götalands län og ligger 60 km øst for Göteborg. Kommunen ligger i det sydsvenske højland, der er kendetegnet ved et kuperet terræn med dybe riftdale. Kommunen har flere store og sammenhængende naturområder, men er også kendt for at være en af Sveriges store industriregioner.

Byen Borås indtager en 15. plads blandt Sveriges største byer målt på befolkningstørrelse. Kommunen har oplevet en stabil, men moderat befolkningstilvækst gennem de seneste år, hvilket har skabt et løbende behov for udvikling af boliger, infrastruktur og velfærdstilbud. Sidste år steg befolkningen med lidt under 300 personer.

Byen har flere uddannelsesinstitutioner, der skaber en relativt ung befolkningssammensætning. Mest nævneværdigt er Högskolan i Borås, et universitet med flere videregående uddannelser for 19.500 studerende. Universitetet er bedst kendt for at huse den Svenske Tekstilskole og den Svenske Skole for Biblioteks- og Informationsvidenskab.

Infrastrukturelt er Borås tæt koblet til Göteborg via både vej- og jernbanenet. Motorvejen R40 forbinder de to byer og gør pendling mulig på under en time, mens jernbaneforbindelsen bruges af mange daglige pendlere. Borås er i høj grad en del af Göteborgs arbejdsmarkedsregion, og en betydelig del af de erhvervsaktive borgere pendler ud af kommunen, særligt mod Göteborg. At omkring halvdelen af de beskæftigede dog fortsat arbejder inden for kommunegrænsen, kombineret med en betydelig andel pendlere ind til Borås, vidner om et relativt stærkt lokalt arbejdsmarked.

Borås er kommunens hovedby med en kompakt bykerne, omgivet af flere boligkvarterer, men særligt også store logistik- og industriområder. Kommunen har i alt 19 byer, der dog alle er betydeligt mindre end hovedbyen Borås. Fristad, 10 km nord for Borås, er den næststørste by med en befolkning på lidt over 5.000 borgere.

Fakta:

Befolkning:	115.238 (2025)
Befolkning (by):	75.565 (2023)
Befolkningstæthed:	2.400 indbyggere/km ²
Befolkningstæthed (by):	119 indbyggere/km ²
Areal:	967,53 km ²
Areal (by):	32,11 km ²

Historie:

Borås blev grundlagt af den svenske konge i 1621. Dels fordi man ønskede at beskatte de bønder, der solgte varer og håndværk i området, men også som en militær forpost og værn for den vigtige kystby Göteborg.

Byen voksede sig til et vigtigt centrum for køb og salg af varer. Området var kendt for de såkaldte knallar, der var omrejsende handelsfolk fra Borås og oplandet, der solgte tekstiler og andre tøjvarer. De spillede en central rolle i udviklingen af Borås som handelsby og skabte tidligt et omfattende netværk af distribution og kundekontakter på tværs af landet. Knallarne var kendt for deres entreprenørånd og fleksibilitet og bidrog til at opbygge den handels- og iværksætterkultur, som fortsat præger Borås i dag. Ud over tekstilvarer blev der også handlet med landbrugs- og smedjærnsvarer i byen.

Industrialiseringens nye produktionsmetoder betød, at tekstilindustrien voksede sig stor, hvilket fastslog Borås' position som Sveriges center for tøj, sko og datidens mode. Det gav byen et stort boost, og fra 1860 til 1900 eksploderede befolkningstallet fra 3.000 til 15.000 mennesker.

Da den såkaldte tekstilkrise ramte Sverige i 1960'erne og 70'erne, ramte det naturligt også Borås hårdt. Byen mistede ikke blot arbejdspladser, men også en del af dens selvforståelse. I dag er den faktiske produktion af tekstiler stort set ophørt, men modeindustrien er stadig til stede. Ud over flere uddannelsesinstitutioner og videnscentre inden for tekstilindustrien ligger der også flere store distributions- og postordrevirksomheder i udkanten af byen. Alt sammen noget, der er udsprunget fra tiden som tekstilby.

I dag er Borås kendetegnet ved sin funktion som en central by for det omkringliggende område, men også som en by, der kæmper mod Göteborgregionens store tiltrækning af både borgere og arbejdspladser.

Udvikling og vision:

Borås arbejder målrettet med at positionere sig som en førende design- og vidensby med afsæt i sin tekstile arv. Kommunen har en klar ambition om at bygge videre på sine historiske styrkepositioner og omsætte dem til nutidige udviklingsmuligheder inden for innovation, uddannelse og kreativ erhvervsudvikling.

Et centralt greb i denne strategi er udviklingen af områder som Simonsland og etableringen af Textile Fashion Center, hvor uddannelsesinstitutioner, virksomheder og kulturaktører er samlet i et fælles miljø. Samtidig arbejder Borås aktivt med at styrke bymidten gennem kultur, kunst og events, blandt andet med en markant satsning på offentlig kunst og street art som identitetsskabende element.

Borås adskiller sig ved en tydelig strategisk selvforståelse. Byen forsøger ikke at konkurrere med de største vækstcentre, men arbejder i stedet med en skarp profil, hvor design, tekstil og kreativitet er omdrejningspunktet. Borås er ikke Göteborg, og det er dens styrke. Denne positionering bruges aktivt til at tiltrække studerende, virksomheder og besøgende.

Drømmen om Borås 2.0

Bymidten i Borås minder på mange måder om andre mellemstore svenske byer, der er planlagt i en tid, hvor industrien styrede det fysiske bymiljø med brede gader, der skærer hinanden vinkelret. På grund af ændrede handelsmønstre og store aflastningscentre uden for Borås er bymidten til gengæld udfordret. Den gamle bydel har længe kæmpet med butiksød og funktionstømte gader. I slutningen af 2000'erne udviklede man visionen Drømmen om Borås, der skulle sætte en fælles og strategisk retning for en styrkelse af bymidten.

Fokus var primært på at fastholde handelslivet og gøre centrum mere attraktivt gennem nye byrum, forbedret tilgængelighed og et tættere samarbejde mellem kommune, detailhandel og ejendomssejere. Meget vand er løbet igennem åen siden da, og mange flere tiltag er blevet realiseret. Men det store arbejde har også tydeliggjort, at der er begrænsninger ved en handelsdrevet bymidte. Det er i stedet blevet klart, at man i højere grad må satse på en oplevelses- og kulturbaseret bymidte.

Derfor skabte man i 2023 en ny vision kaldet Drømmen om Borås 2.0, der gentænker bymidten som et levende centrum for oplevelser, kultur og hverdagsliv frem for udelukkende handel. Centralt i dette samarbejde står Borås Kommune, det kommunalt ejede udviklingselskab Borås og Co, Cityforeningen Borås City, interesseorganisationen for ejendomssejere Fastighetsägarna samt erhvervslivet i bymidten.

Drømmen om Borås 2.0 består af to nye visionsbilleder og visionstekster for ni lokationer i Borås bymidte, der over den næste tid vil blive ført ud i livet. Som en del af arbejdet er der også gennemført en mikromarkedsundersøgelse af etableringen af Borås bymidte. Målet har været at se, hvilke brancher der har potentiale til at være profitable, og hvilke dele af bymidten der tilbyder flest og de bedste kundestrømme.

REFEREE

MARTY

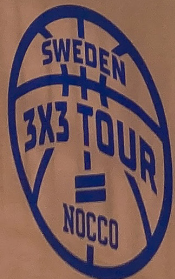
NOCCO

NOCCO

NOCCO

Kunst i byens rum

En anden vigtig indsats i bymidten er et stort fokus på kunst i det offentlige rum. Byen er på mange måder et stort udendørs kunstgalleri, da der inden for en radius af knap 1,5 km er hundredvis af skulpturer, installationer, vægmalerier og gadekunst. Den store mængde kunst stammer primært fra Borås Art Biennial og gadekunstinitiativet No Limit, hvor de udstillede værker ofte blev skabt som permanente tilføjelser til byrummet. Værkerne spænder fra kurateret samtidskunst til selvorganiseret street art, men er alt sammen med til at skabe identitet og gøre bymidten mere oplevelsesrig og varieret.

Tanken om aktivt at bruge kunst og kultur strategisk som led i at udvikle byen hænger tæt sammen med Borås' historiske identitet som tekstil- og designby og spiller godt sammen med kommunens andre kunst- og kulturtilbud som Borås Kunstmuseum, Tekstilmuseet og Abecita Popkunst.

I 2025 blev Borås tildelt Quality Mark (QM) af de svenske bycentre, der er en national anerkendelse for byens arbejde med at skabe et attraktivt, bæredygtigt og levende bycentrum. Prisen er en anerkendelse af det succesfulde samarbejde mellem kommunen, erhvervslivet og andre aktører.

/ Susanne Nilsson

/ Bodhi 199pema

Simonsland

Simonsland er et tidligere tekstilindustriområde fra 1800-tallet, beliggende få minutters gang fra Borås' bymidte. Efter tekstilindustriens tilbagegang blev området gradvist tømt for funktioner. Til sidst lå en attraktiv placering i hjertet af byen næsten øde hen. I 2004 indledtes de første drøftelser om at transformere de tidligere fabriksbygninger til en ny bydel med udgangspunkt i princippet kaldet forsigtig renovering. I stedet for nedrivning valgte man at bevare og genanvende de eksisterende strukturer, så områdets historie fortsat er synlig og aktiv i den nye udvikling.

Selvom den industrielle produktion for længst var flyttet til udlandet, blev tekstilarven set som en ressource snarere end en begrænsning. Ambitionen var at modernisere bygningerne og samtidig bevare både deres fysiske karakter og den særlige ånd, som kunne danne grundlag for en ny kreativ byklynge med fokus på design, innovation og viden.

Udviklingen tog for alvor fart omkring 2011, og arbejdet blev realiseret i et tæt samarbejde mellem Borås Kommune og den private udvikler Kanico. Högskolan i Borås spillede en central rolle fra begyndelsen, da det fra starten var meningen, at bydelen skulle huse Svensk Tekstilscole. Dette blev et afgørende ankerpunkt for den videre udvikling.

Området har udviklet sig fra et tidligere industriområde til et levende miljø, hvor uddannelse, erhverv og kultur er tæt integreret. I dag rummer Simonsland en bred vifte af funktioner, herunder Svensk Textilscole, Tekstilmuseet samt kontorer, boliger og studieboliger. Simonsland er også hjem for Science Park Borås, der er en innovations- og samarbejdsplatform, som arbejder med at udvikle nye løsninger inden for især bæredygtighed, tekstil og forretningsudvikling. Ud over at omsætte viden til nye løsninger har organisationen også fungeret som et centralt bindeled mellem studerende, virksomheder og andre aktører og har spillet en afgørende rolle i, at Simonsland blev det epicenter for viden og innovation, som det er i dag.

Simonsland er dermed et stærkt eksempel på, hvordan transformation af eksisterende byområder kan tage afsæt i lokale styrkepositioner og realiseres gennem et strategisk samarbejde mellem offentlige og private aktører.

TEXTILE FASHION CENTER

TEXTILHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I BORÅS

TEXTILMUSEET

MARKETPLACE

SCIENCE PARK BORÅS

INKUBATORN I BORÅS

NORDISKA

TEXTILAKADEMIN

BORÅS YRKESHÖGSKOLA

Viskanparken

Elven Viskan løber langs Borås' gamle bymidte. Elven har været afgørende for byens udvikling, særligt i den tidlige industrialisering. I 1800-tallet var Viskan nemlig en afgørende ressource for tekstilindustrien, hvor vandkraften blev brugt i produktionen, og hvor fabrikkerne placerede sig langs bredden. Samtidig fungerede Viskan som en praktisk infrastruktur til transport og håndtering af materialer.

Med tekstilindustriens tilbagegang mistede elven gradvist sin funktionelle betydning, og flere strækninger blev skjult, overdækket eller utilgængelige i bybilledet. Fra at være en aktiv ressource blev Viskan en uheldig bagside til byen.

Men omkring år 2000 begyndte Borås Kommune at se potentialet i at gentænke Viskan som en aktiv og værdifuld del af byens udvikling. Ikke som drivkraft for maskiner, men som en rekreativ og identitetsskabende ressource. Tankerne om en ny Viskan blev for alvor konkretiseret i forbindelse med udviklingen af Simonsland, hvor behovet for bedre forbindelser og nye byrum blev tydeligt. Ambitionen var at transformere elven og skabe en sammenhængende blå og grøn struktur gennem byen.

Viskanparken er et centralt resultat af denne strategi. Projektet omfatter en større sammenhængende strækning gennem bymidten, der både fungerer som et rekreativt byrum og som et klimatilpasningsprojekt. Målet har været at åbne elven op, forbedre tilgængeligheden og skabe nye opholds- og aktivitetsmuligheder langs vandet. Samtidig er projektet designet til at håndtere øgede regnmængder og reducere risikoen for oversvømmelser gennem terrænbearbejdning, forsinkelse af vand og grønne løsninger.

Processen bag Viskanparken har været kendetegnet ved en helhedsorienteret tilgang, hvor teknik, landskab og byliv er tænkt sammen fra starten. Kommunen har arbejdet med både landskabsarkitekter, ingeniører og lokale aktører for at sikre, at projektet både løser funktionelle udfordringer og skaber attraktive byrum. Der har desuden været fokus på at skabe fleksible rum, som kan bruges til både hverdag og events.

Arbejdet med Viskan er ikke afsluttet. Projektet indgår i en længerevarende udvikling, hvor flere strækninger af elven gradvist omdannes og integreres i byen og gør Borås mere robust over for fremtidens klimaudfordringer.

Göteborgs Kommun

Geo- og demografi:

Göteborgs Kommun er en del af det større byområde af samme navn, der er det næststørste i Sverige efter Stockholm og det femte største i Norden. I det, der kan karakteriseres som Storgöteborg, bor der over 1 million mennesker.

Byen har som mange andre storbyer oplevet en markant befolkningstilvækst, drevet af både tilflytning og international migration. Sidste år steg befolkningstallet med over 4.000 personer. Befolkningen er sammensat af en bred variation af aldersgrupper og baggrunde, og Göteborg er i dag en udpræget mangfoldig storby med en høj andel borgere med international baggrund. Samtidig er byen præget af store uddannelsesinstitutioner, som bidrager til en ung og dynamisk befolkningsprofil.

Göteborg er kendetegnet ved en tæt bystruktur omkring centrum og havnen, omgivet af større forstæder og grønne områder. Kommunen rummer både tætte bykvarterer, tidligere industriområder og store rekreative landskaber, hvilket giver forskellige forudsætninger for byudvikling på tværs af byen.

Infrastrukturelt er Göteborg et af Sveriges vigtigste knudepunkter. Byen har Nordens største havn og er forbundet til det nationale og internationale vejnet via E6, E20 og E45. Jernbanen binder Göteborg sammen med resten af Sverige, herunder højfrekvente forbindelser til Stockholm, Malmö og Oslo. Samtidig er den kollektive trafik veludbygget med sporvogne, busser og regionaltoget.

Göteborg fungerer som centrum i en stor arbejdsmarkedsregion, og der er omfattende daglig pendling både ind og ud af kommunen. Mange pendler fra oplandet ind til byen, men mange borgere i Göteborg arbejder også i omkringliggende kommuner. Byen har et stærkt og differentieret erhvervsliv med tyngde inden for industri, transport, teknologi og service, hvilket understøtter et stort lokalt arbejdsmarked kombineret med en stærk regional integration.

Fakta:

Befolkning:	608 993 (2025)
Befolkning (by):	674.529 (2023)
Befolkningstæthed:	3.000 indbyggere/km ²
Befolkningstæthed (by):	2.500 indbyggere/km ²
Areal:	179,99 km ²
Areal (by):	271,55 km ²

Historie:

Göteborg ligger ved udmundingen af elven Göta og blev etableret samtidig med Borås i 1621 som led i en større strategi om at styrke handel og økonomi i det vestlige Sverige. Byen blev grundlagt på et fladt marskland efter hollandsk byggeteknik med udgravede kanaler inden for en stor bymur. I løbet af 1700-tallet blomstrede Göteborg op som et vigtigt centrum i Norden, både som industri-, handels- og skibsfartsby. Fra byens havn udskibede man store mængder træ-, jern- og tekstilprodukter. Kombineret med et stort fiskerierhverv indbragte det store overskud til byen. Det Svenske Ostindiske Kompagni blev grundlagt i 1731 og gjorde Göteborg til et centrum for handel med produkter fra Kina og Fjernøsten, såsom te, porcelæn, krydderier og silke.

I 1800-tallet ændrede den industrielle revolution bybilledet markant. Havnen i centrum af byen blev erstattet af nye store industrihavne langs elvudmundingen. Ved begyndelsen af det 20. århundrede var Göteborg blevet Skandinaviens vigtigste eksporthavn. Rederierne havde vokset sig store, og skibsværfter dominerede industrien. Den store dominans af tung ingeniørindustri betød, at Göteborg blev særligt hårdt ramt af skibsbygningskrisen i 1970'erne. De store skibsværfter, Götaverken, Lindholmen og Eriksberg, forsvandt næsten helt fra byens erhvervsliv. Det gav dog mulighed for, at andre industriforetagender kunne blomstre frem, som den svenske Svenska Kullagerfabriken – SKF og bilfabrikanten Volvo.

På trods af at det sidste skibsværft lukkede i 2015, er havnen stadig en af Skandinaviens vigtigste. Det er stadig Sveriges største havn, der håndterer 1/5 af landets eksport og 1/4 af importen. Eksportindustrien står derfor stadig stærkt, men både industrien og andre erhverv bevæger sig i retning af en mere vidensbaseret økonomi. Denne udvikling stiller nye krav til havneområdernes fysiske rammer, som i fremtiden skal rumme andet end traditionelle havneaktiviteter.

Udvikling og vision:

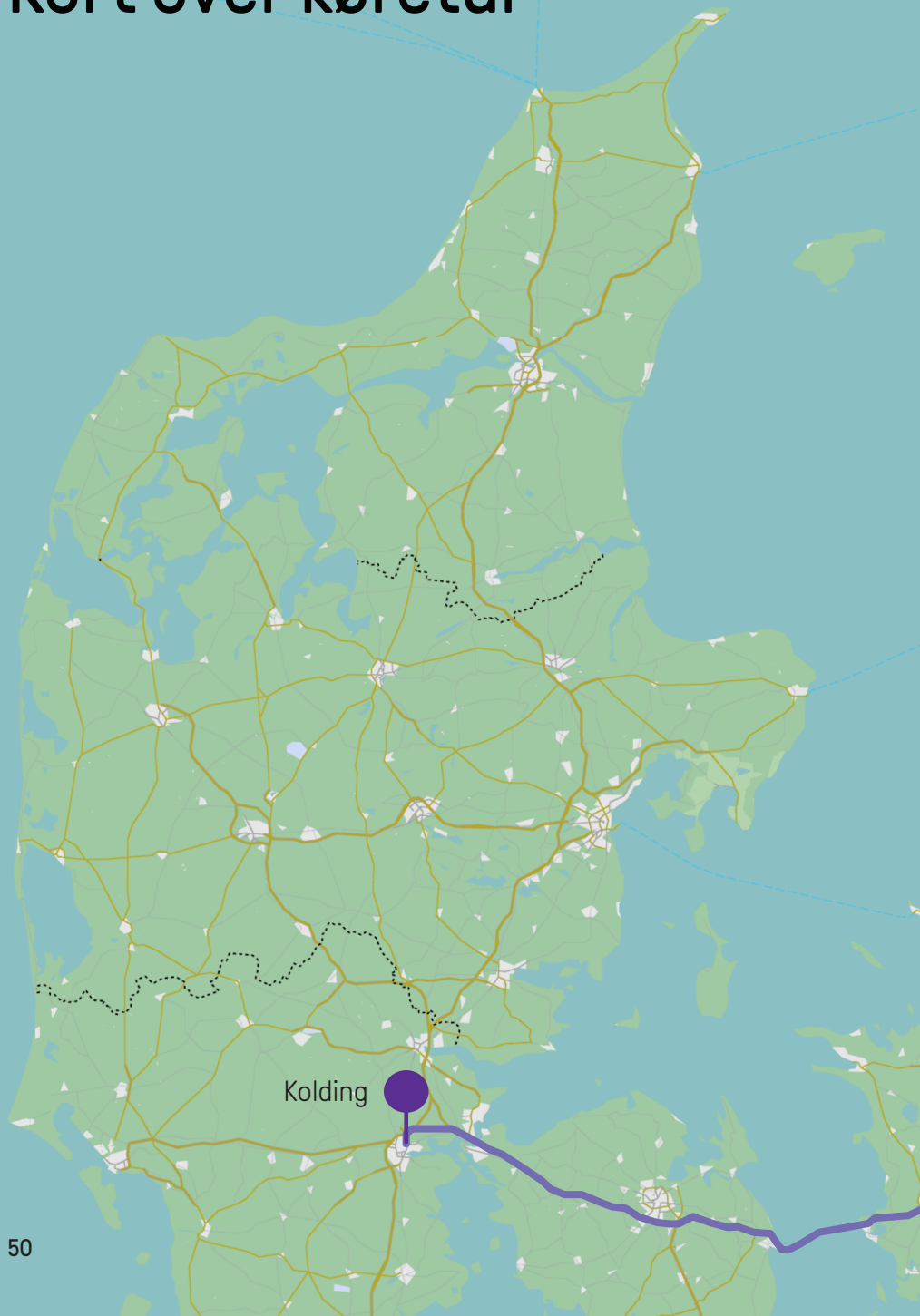
Göteborg har en ambitiøs målsætning om at udvikle sig til en bæredygtig, tæt og socialt sammenhængende storby, hvor vækst går hånd i hånd med livskvalitet og grøn omstilling. Et centralt greb i denne strategi er udviklingen af de tidligere industri- og havneområder langs Göta elven, hvor Vision Älvstaden danner rammen for en langsigtet transformation af byen.

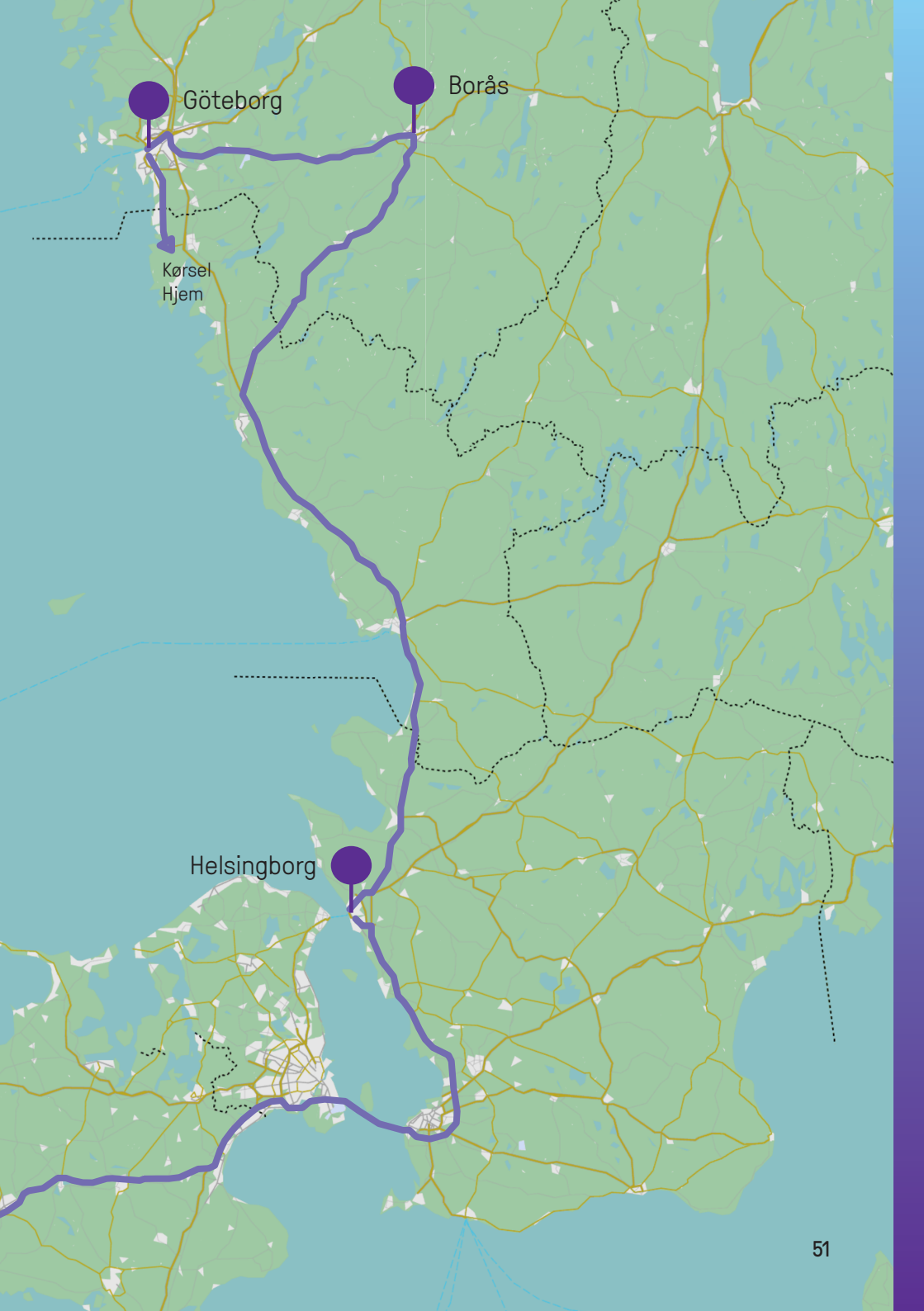
Særligt Älvstranden illustrerer denne udvikling. Her er tidligere værfts- og industriområder over de seneste 30 år blevet omdannet til nye bydele med boliger, arbejdspladser, uddannelse og byrum. Udviklingen er sket etapevis og med skiftende fokus, fra de tidlige boligområder i Eriksberg til vidensmiljøer i Lindholmen og de nyeste eksperimenterende byrum i Frihamnen.

Göteborg arbejder bevidst med en helhedsorienteret tilgang, hvor fysisk planlægning kobles med erhvervsudvikling, mobilitet og sociale ambitioner. Kommunen har traditionelt spillet en aktiv rolle gennem kommunale udviklingsselskaber og partnerskaber, hvilket har gjort det muligt at arbejde langsigtet og tage økonomiske risici i udviklingen.

Ambitionen er ikke blot at bygge nye byområder, men at skabe en mere sammenhængende by på tværs af vandet, hvor tidligere barrierer omdannes til forbindelser. Samtidig fungerer udviklingen som platform for at teste nye løsninger inden for bæredygtighed, byliv og borgerinddragelse.

Kort over køretur

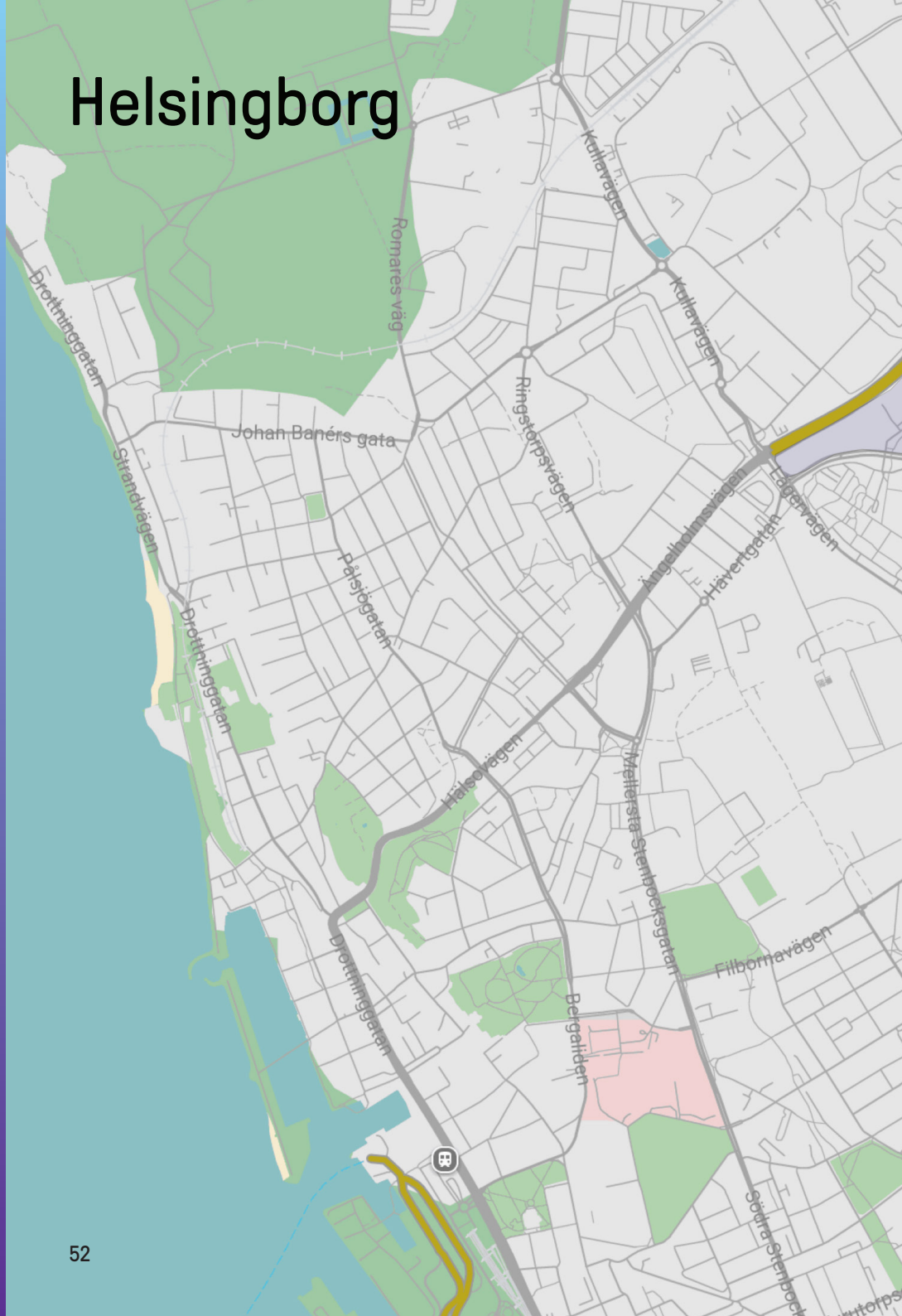
Göteborg

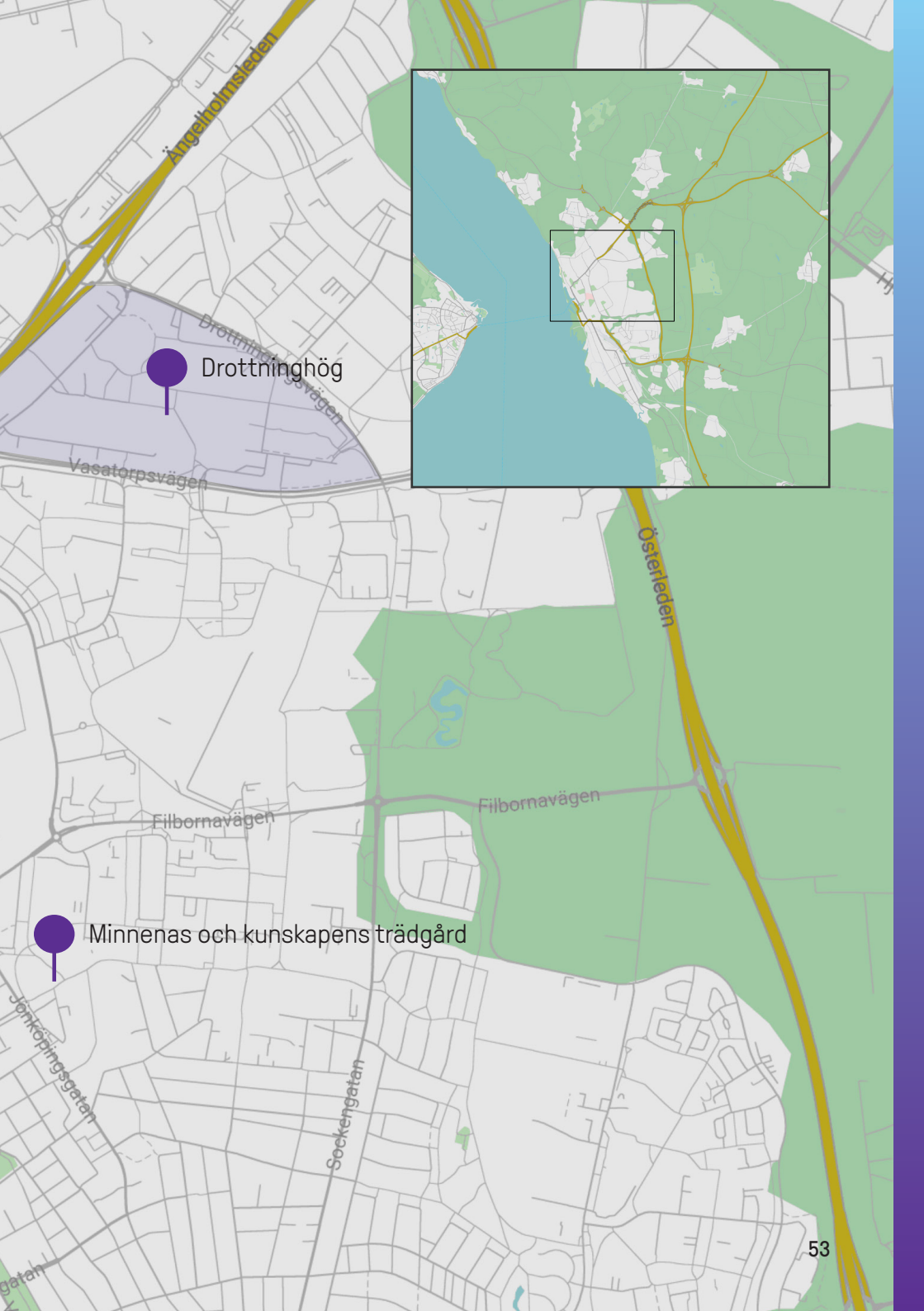
Borås

Kørsel
Hjem

Helsingborg

Helsingborg

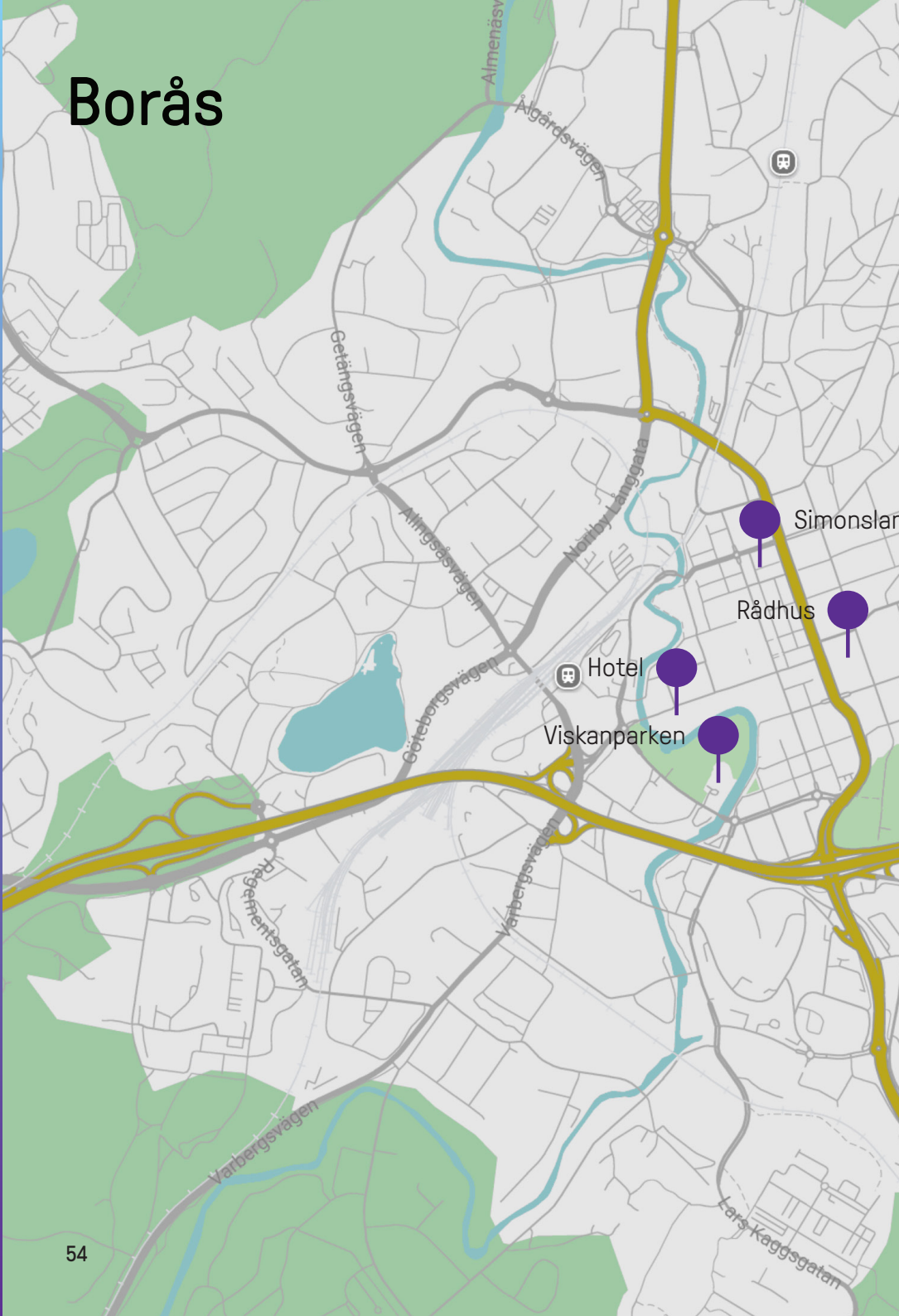

Drottninghög

Minnenas och kunskapens trädgård

Borås

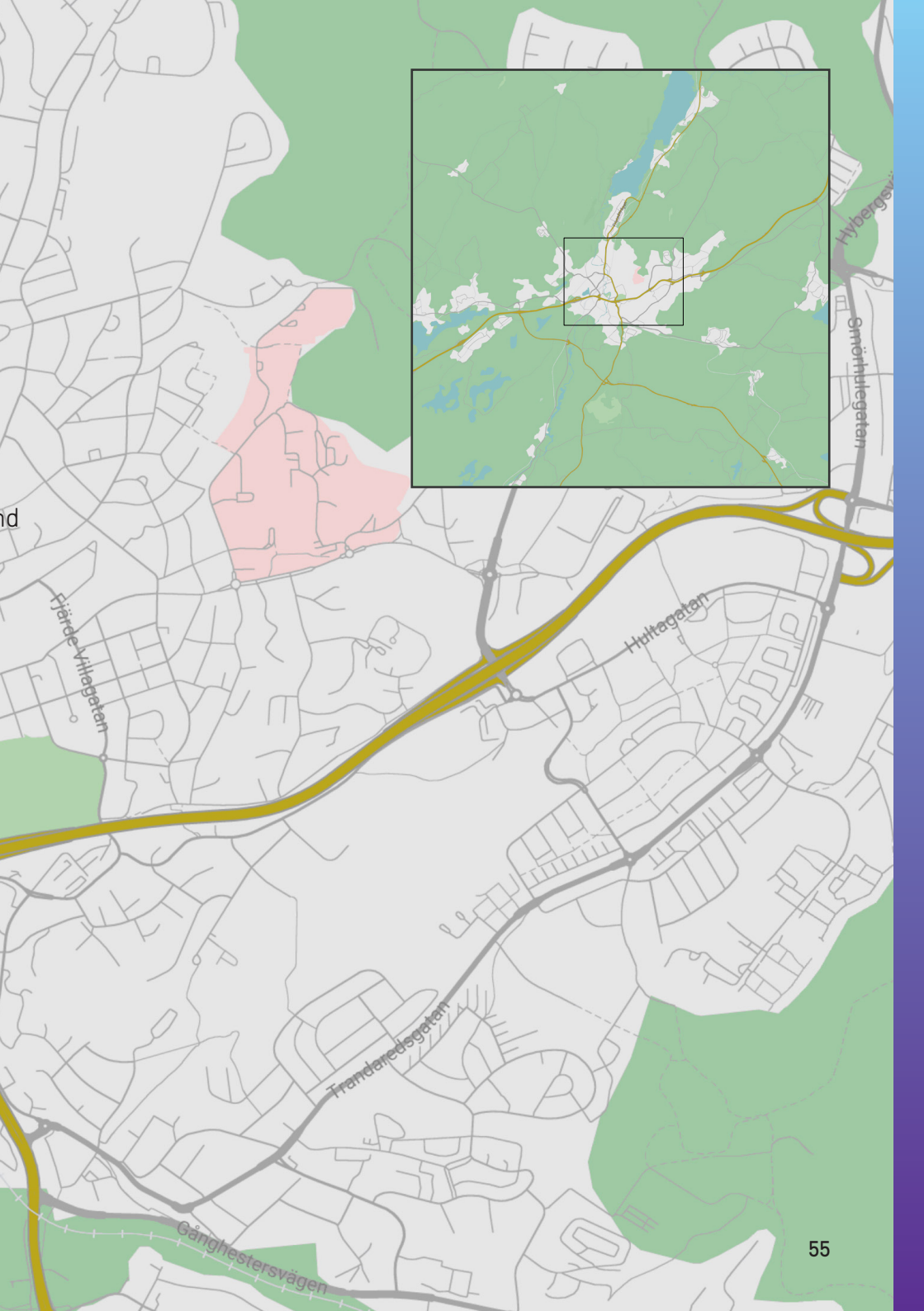

Simonslätt

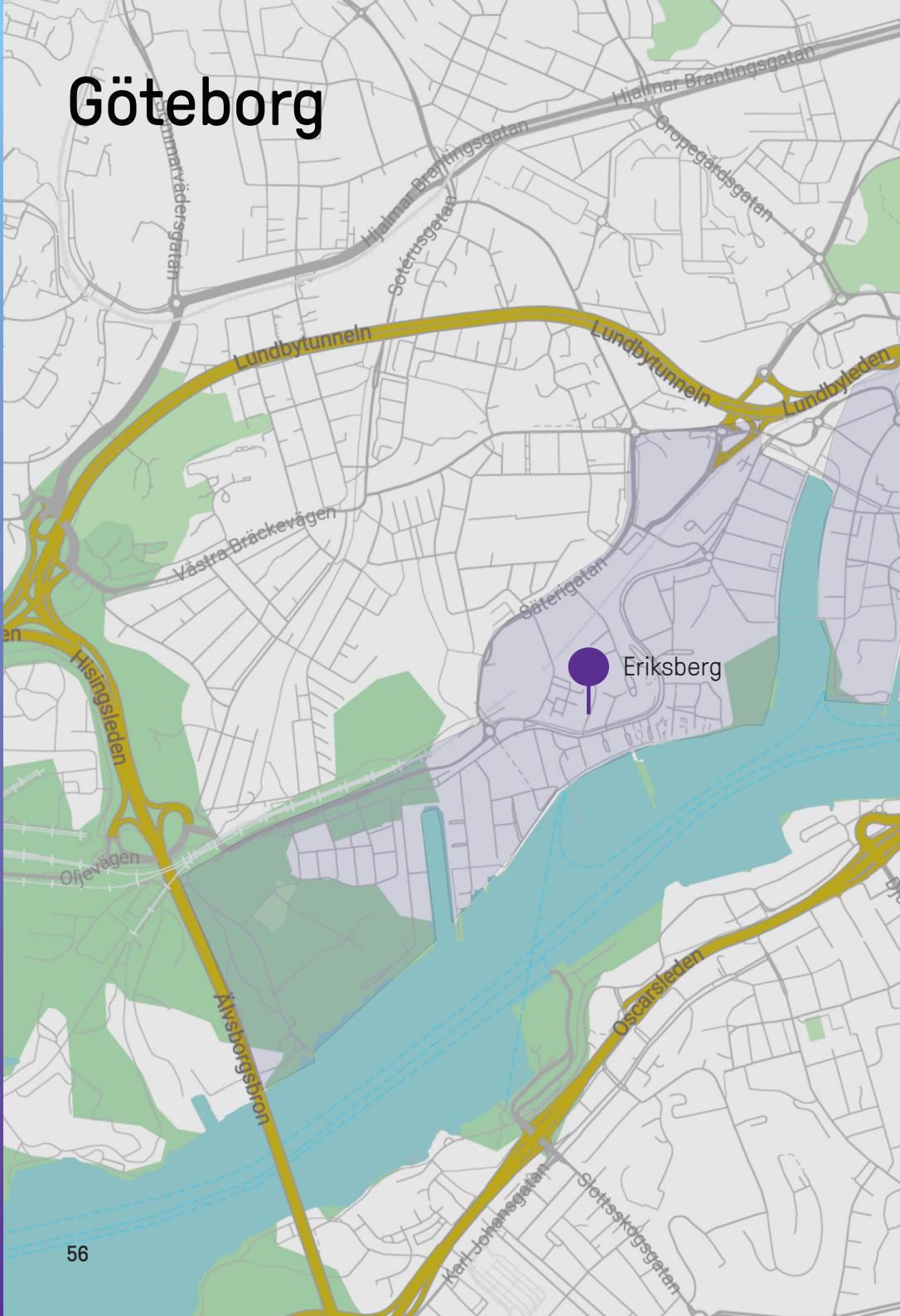
Rådhus

Hotel

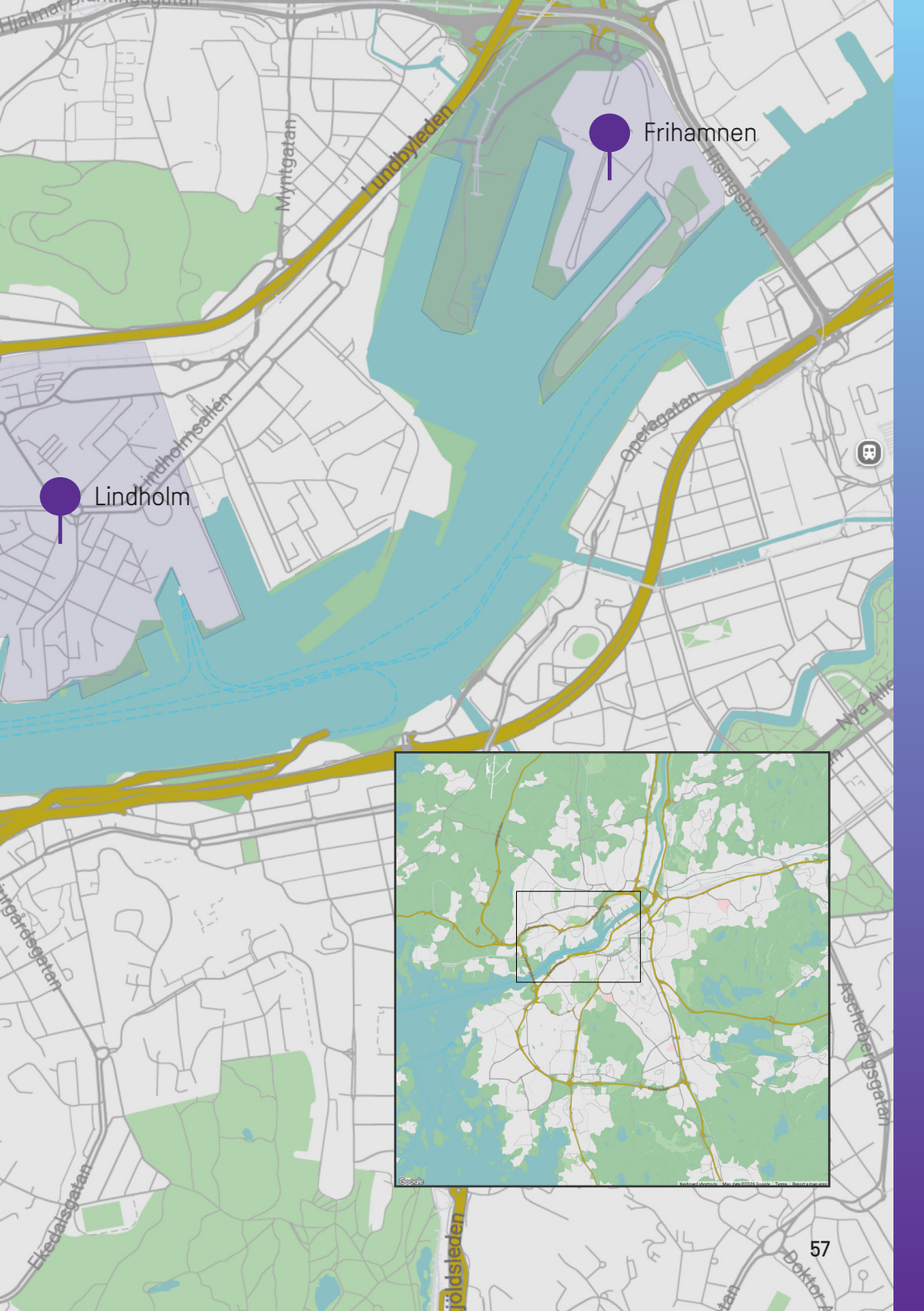
Viskanparken

Göteborg

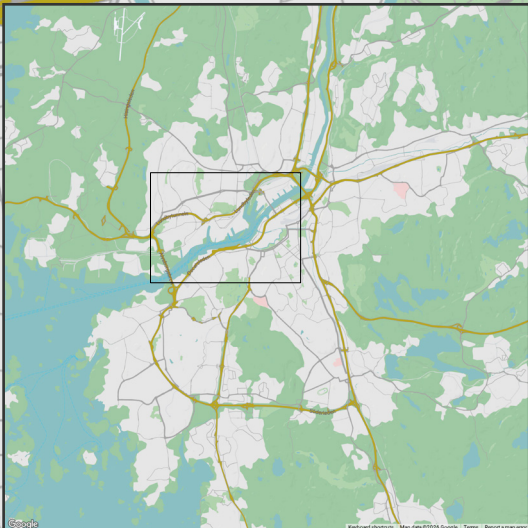

Eriksberg

Lindholm

Frihamnen

Noter

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

Noter

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

Noter

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

Noter

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

Noter

A series of horizontal dotted lines for writing notes, spanning the width of the page.

Noter

A series of horizontal dotted lines for writing notes, spanning the width of the page.

Noter

A series of horizontal dotted lines for writing notes, spanning the width of the page.

